

1. Op een codeber. mag leger. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.
3. Afschriften van codeberichten mogen niet met verwijzing naar dat bericht worden verspreid.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

REFERENTIE No:
861

INFORMATIEKOPIE:
deu, -/we, -/me
dges
die dvo tma
dio, -/pz
dnw
dwh
dwb

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
s-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL Nos: 180309; 184000-284

Kopie No. 39

VERZONDEN CODEBERICHT

DATUM VAN VERZENDING:
14 februari 1961

AFKOMSTIG VAN:
min. v. b.z.

Dir./Afd.:
Visie:
Ag. No:
Dossier:

MINUUT GEPARAFEERD DOOR:
dgpz/re/dges/s/m

BESTEMD VOOR: parijs   brussel
                  bonn   washington
                  rome   new york

per koerier aan: Londen
                          Luxemburg

PARAAF:

geheim

ten vervolge op het u in copie verstrekte beyen zesen zestig laat ik hieronder een resume volgen van het verhandelde tijdens het tweede gedeelte van de conferentie van deze zes te parijs stp deze bijeenkomst vond aanvankelijk plaats op het niveau van ministers van buitenlandse zaken kma vervolgens gedurende enige uren op niveau van frans staatshoofd en regeringsleiders met de ministers en tenslotte op elf dezer andermaal op niveau van ministers b z stp

de gehele bijeenkomst was gewijd aan het redigeren van het communiqué stp aangezien in de ochtendvergadering elke delegatie slechts eenmaal aan het woord was geweest en daardoor slechts in staat was geweest om een algemene inleidende verklaring af te leggen kwam het er op neer dat in het tweede gedeelte van de bijeenkomst waarop het onderhavige verslag betrekking heeft de eigenlijke discussie plaatsvond n a v het concept communiqué stp dit concept was daags tevoren door de fransen op gesteld en kma naar de bondskanselier later gedurende de gedachtenwisseling zeide met hem besproken stp adenauer voegde hieraan toe dat hij bij die gelegenheid had bewerkt dat een verwijzing naar een confederale structuur van de zes door de gaulle uit het ontwerp was geschrapt stp

het ontwerp communiqué ging er geheel van uit dat een institutionalisering van de politieke samenwerking van de zes zou plaatsvinden in de vorm van periodieke bijeenkomsten van staatshoofden c q regeringschefs kma ministers van b z en ministers van culturele zaken kma terwijl ter voorbereiding van deze bijeenkomsten en voor het toezicht houden op de uitvoering van de aldaar genomen beslissingen een permanent orgaan zou worden gesticht stp uit de opzet en materiele inhoud

VERZONDEN CODEBERICHT

VERVOLG

-2-

Ref. No.: 861

Rubricering: geheim

van het communiqué bleek dat er van werd uitgegaan dat het beginsel van deze institutionalisering niet meer ter discussie stond stp het was duidelijk dat de gaulle en adenauer het hierover eens waren en dat zij verwachtten dat dit ook met de andere landen het geval zou zijn zodat er nog slechts over details en modaliteiten zou behoeven te worden gesproken stp ik heb mij hiertegen uiteraard verzet kma en eraan herinnerd dat de nederlandse regering hierover op eenendertig augustus jl slechts in het algemeen van gedachten heeft gewisseld met generaal de gaulle te parijs en bij die gelegenheid van ernstige bezwaren tegen de franse voornemens en suggesties blijk gegeven stp in het tussenliggende stadium was men van franse zijde hierop niet teruggekomen al had uiteraard in pers en publieke opinie een uitvoerige gedachtenwisseling plaatsgevonden over dit onderwerp stp

voor de bijeenkomst van tien en elf februari was slechts medegedeeld dat gesproken zou worden over quo un debut d organisation politique en europe unquo stp de nederlandse deelnemers aan de conferentie hadden recht er van uit te gaan dat bij gebreke aan concrete tevoren ingediende voorstellen allereerst een discussie over de problematiek in de meest ruime zin mogelijk zou zijn stp het ons voorgelegde communiqué ging echter van het tegendeel uit en ik zag mij dus genoodzaakt te verklaren dat ik mij in een bijzonder moeilijke positie bevond kma aangezien van mij toch niet verwacht kon worden dat ik op de details zou ingaan van een zaak waartegen de nederlandse regering ernstige bedenkingen had stp

er ontspon zich hierop een uitvoerige gedachtenwisseling welke tenslotte voornamelijk gevoerd werd door de gaulle kma adenauer en mijzelf kma terwijl de andere delegaties zich beperkten tot het geven van bijgeluiden welke in het algemeen welwillend waren t o v de uitzettingen van de franse en duitse staatslieden stp zonder dat dit met zoveel woorden werd gezegd werd van de zijde van de tegenpartij hk want dat was het op die vergadering slhk er min of meer op gezinspeeld als zou de nederlandse delegatie onder een vals mom ter conferentie zijn verschenen stp ik heb mij dan ook genoodzaakt gezien duidelijk uiteen te zetten dat de nederlandse regering nimmer twijfel had overgelaten omtrent haar standpunt inzake geïnstitutioneerde samenwerking kma er daarbij de nadruk op leggende dat het reeds tevoren gesignaleerde gebrek aan concrete voorstellen de thans bestaande dubbelzinnige situatie had veroorzaakt stp dit werd niet tegengesproken stp

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verrijking naar het bericht per telefoon worden gesproken.
4. Duiden, welke codeber. berichten, dienen veilig te worden opborgen.

2. Alchibiter. van codeberichten mogen niet afkalfend door de afkalfing Verbindingen worden vervoerd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet te open taal worden gesproken, tenzij een bepaalde verzoeken wordt voldaan (zie Richtlijnen).

VERZONDEN CODEBERICHT

VERVOLG

Ref. No.: 861
Rubricering: geheim

-3-

Ik zal in deze samenvatting niet te diep ingaan omtrent hetgeen werd gezegd stp ik releveer slechts dat generaal de gaulle het nederlandse standpunt als onlogisch qualificeerde kma zeggende in substantie quo gij zijt voorstanders van een geintegreerde politieke samenwerking als verlangstuk op de reeds bestaande geintegreerde economische samenwerking en te gelijkertijd wenst gij groot brittannie bij deze samenwerking te betrekken stp beseft gij dan niet dat een geintegreerde politieke federatie definitief de deur zal sluiten voor medewerking van het v k vrgtkn unquo

dit heeft mij genoodzaakt andermaal onze visie op het gehele complex van vraagstukken te ontvouwen daarbij wijzende op het feit dat wat thans door fransen en duiters werd gewenst iets geheel anders ja zelfs een negatie was van de samenwerking zoals wij die ons in nederland denken en nodig achten en dat dus kma indien men een volledige andere benadering wenst van de samenwerking kma er alle reden voor bestond engeland hierbij te betrekken zulks o a om te voorkomen dat de economische splitsing in europa op het politieke vlak zou overgaan en zulks mede om een zekere garantie te verkrijgen tegen een ongewenste blokvorming in de navo stp ik kon de gaulle niet overtuigen maar het omgekeerde was uiteraard evenmin het geval stp

terwijl de gaulle kil zakelijk was in de gedachten wisseling was adenauer agressief en bepaaldelijk soms niet geheel fair in zijn voorstelling van zaken stp ik releveer dat hij het quo laecherlich unquo vond om in te gaan op mijn voorstel thans niet verder te gaan dan de instelling van een studiecommissie die in vrijheid het gehele probleem zou kunnen behandelen en niet reeds in het communique gewag te maken van een besluit tot institutionalisering van de samenwerking stp hij noemde het een quo reine dummheit unquo meer dan drie minuten tijd te verpraten over iets wat vanzelf sprak t w de wenselijkheid van periodieke ministers bijeenkomsten stp ik heb ook in de discussie met adenauer de nederlandse gedachten en bedenkingen uiteengezet waarbij ik ervoor zorgdroeg niet de agressieve kma geirriteerde toon van adenauer over te nemen stp voorzichtige steun kreeg ik op verschillende punten van italiaanse zijde waar fanfani b v voorstelde dat i p v een quo reunion periodique unquo in het communique slechts gesproken zou worden van quo prochain reunion unquo en quo deuksieme reunion unquo stp

de beide beneluxpartners droegen nauwelijks bij tot de gedachtenvorming maar stemden de frans duitse politiek stp

-4-

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verandering naar het bericht per telefoon worden gesproken.
4. Deonters, welke codeber. berichten, dienen veilig te worden opgehouden.

2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afzender Verbindingen worden vervoerd.

Op een codeber. mag telogr. niet in open taal worden gesproken, tenzij een bepaalde voorwaarde wordt voldaan (zie Richtlijnen).

VERZONDEN CODEBERICHT

VERVOLG

Ref. No.: 861

-4-

Rubricering: geheim

nadat de discussie vier en een half uur had geduurd constateerde tenslotte de gaulle dat men twee mogelijk heden had dbbpnt of de volgende dag doorgaan en dan te hopen dat er een oplossing mogelijk zou zijn kma of datgene te aanvaarden wat ik als uiterste concessie had voorgesteld t w de hk ambtelijke slhk studiecommissie waarvan hierboven sprake was kma die te parijs zou vergaderen en die zou rapporteren aan een tweede bijeenkomst als de huidige op negentien mei a s te bomn stp

dit is dan tenslotte het resultaat geworden kma terwijl aan de ministers van b z werd gevraagd op basis hiervan de volgende dag dus op elf februari een definitieve tekst voor het communiqué vast te stellen stp

bij die gelegenheid heb ik nogmaals uitdrukkelijk geconstateerd dat hoe de bewoordingen van het communiqué ook mochten luiden en ondanks het feit dat daarin een zweem van verwijzing naar geïnstitutionaliseerde samenwerking voorkomt kma nederland aan niets gebonden is terwijl de studie/commissie alle met een politieke samenwerking verweven problemen hk o a periodiciteit kma v k etc slhk in ogenschouw zou kunnen nemen stp

tijdens de conferentie bleek in de eerste plaats zeer duidelijk dat hetgeen steeds van nederlandse zijde werd gevreesd zich in het beperkte kader van de zes reeds voordoet te weten een predominante positie van frankrijk en duitland die gezamenlijk in zekere zin de dienst uitmaken stp een tweede constatering is dat op het belangrijke terrein van de europese politieke samenwerking en de eventueel daaraan te geven vormen de beneluxslanden tegengestelde standpunten innemen stp ik heb mijn beleid ter conferentie in de zich voor deende equivoque vooral laten leiden door de gedachte dat het van belang was tijd te winnen stp dit te meer wijl de door de ministerraad gegeven instructies een verder gaan dan thans is geschied uitsloot stp ik ont veins mij echter niet dat hoe ook het rapport van de studiecommissie moge uitvallen kma en het is zeer wel denkbaar dat hierin het nederlandse standpunt slechts als een minderheidsstandpunt hk om het zacht uit te drukken slhk zal kunnen worden geformuleerd kma in de komende maanden de noodzaak van een quo agonizing reappraisal unquo zich wellicht zal voordoen stp ik heb mij met name bij mijn uiteenzettingen onthouden van het doen van een concreet voorstel tot het uit nodigen van groot brittannie tot deelneming aan de eventuele samenwerking stp ik deed dit om twee redenen dbbpnt

-5-

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Analytici van codeberichten mogen uitsluitend door de afzender Verbindingen worden verraadtdig.

1. Op een codeber. mag (algr. niet in open taal worden gesproken, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

VERZONDEN CODEBERICHT

VERVOLG

-5-

Ref. No.: 861

Rubricering: geheim

in de eerste plaats om elk bruskeren van engeland te vermijden waartegen zowel hr ms ambassadeur te Londen als die te parijs hadden gewaarschuwd kma in de tweede plaats schijnt de studiecommissie kma waartoe is be sloten het aangewezen orgaan om in details de modali teiten van samenwerking met engeland te bezien en in de derde plaats omdat duidelijk was dat zulk een voorstel op dat moment geen schijn van kans zou hebben stp

resumerend kan gezegd worden dat de frans duitse samenwerking op dit moment hk nog slhk niet heeft be reikt wat zij wilde pntkma voor nederland was het maksim bereikbaar een uitstel van enige maanden kma het volkomen openhouden van iedere beslissing en het her openen van de discussie in de tussentijd op ambtelijk niveau stp op zichzelf overigens een belangrijk door ons bereikt resultaat stp

alleen voor Londen:

ik moge u verzoeken op het f o op basis van het vorenstaande een uiteenzetting te geven over hetgeen ter conferentie geschiedde kma daarbij met name releverende dat niet is voorgesteld gelijk b v in de new york times van dertien dezer wordt beweerd om engeland uit te nodigen tot deelneming aan de economische samenwerking en dat door mij het v k slechts in de algemene discussie is naar voren gebracht daar kma gelijk gezegd kma dit onderwerp nader kan worden bezien in de rustiger atmosfeer van een ambtelijke studiecommissie stp overigens was er bij de andere delegaties zoals ook naar voren is gekomen in de discussie geen misverstand over het grote gewicht dat door nederland aan deelname van engeland wordt gehecht stp

Luns circulaire 16 ++

P

1 Op een codeber. mag telogr. niet in open taal worden gezantwoord, tenzij een bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).
2. Alsdritten van codeberichten mogen afzakenstaand door de afdeling Verbindingen worden vervoerd.
3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Documenten, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.